

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 listopada 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 września 2016 r. odmówił prawa do renty rodzinnej E. K. po zmarłym R. K. w dniu 11 września 2016 r. prawa do renty rodzinnej. W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni nie ma prawa do renty rodzinnej, ponieważ po dokonaniu analizy dokumentów przedłożonych wraz z wnioskiem oraz po przeprowadzonym postępowaniu z Domem Pomocy Społecznej (...) w Ł. oraz (...) Centrum Pomocy (...) (...) w Ł. trudno stwierdzić o istnieniu wspólności małżeńskiej między ubezpieczoną a zmarłym. Z informacji uzyskanej z (...) w Ł. wynika, iż zmarły przebywał w w/w placówce od 20 czerwca 2016 r. do 11 września 2016 r. (tj. do dnia zgonu). W tym czasie zmarły nie prowadził z wnioskodawczynią wspólnego gospodarstwa domowego, a ubezpieczona odwiedziła zmarłego tylko w celu przekazania świadczenia emerytalnego oraz odzieży. Natomiast (...) w Ł. podaje informację, że w dokumentacji zmarłego R. K. widnieje informacja, że w/w był osobą bezdomną, bez stałego miejsca pobytu. Nadto organ rentowy dodał, że we wniosku o rentę rodzinną ubezpieczona nie wykazała, że zmarły mąż przebywał w (...) w Ł..

/decyzja – k. 20 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła w dniu 30 grudnia 2016 r. E. K. i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłym R. K.. W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 11 września 2016 r. zmarł mąż ubezpieczeniowej. Od 21 czerwca 2016 r. do chwili śmierci mąż ubezpieczonej przebywał w (...) w Ł.. Został tam skierowany z uwagi na stan zdrowia oraz niezdolność wnioskodawczyni do zapewnienia zmarłemu kompleksowej opieki medycznej. Ponadto dodała, że zmarły od 15 maja 2016 r. do 20 czerwca 2016 r. przebywał w szpitalu w Ł.. Skarżąca wskazała nadto, że faktycznie jej mąż nie przebywał w chwili śmierci we wspólnym mieszkaniu. Jednakże wbrew twierdzeniom organu rentowego powyższa okoliczność nie może przemawiać za uznaniem, że nie zostały spełnione warunki do przyznania ubezpieczonej prawa do renty po zmarłym mężu.

/odwołanie – k. 2 – 3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 stycznia 2017 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 6/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona E. K. w dniu 20 września 2016 r. złożyła wniosek o rentę rodzinną po zmarłym mężu R. K. w dniu 11 września 2016 r.

/wniosek – k. 1 – 5 akt ZUS, akt zgonu – k. 9 akt ZUS, odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 10 akt ZUS/

Zmarły R. K. w okresie od 17 maja 2016 r. do 20 czerwca 2016 r. przebywał w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...) Szpitalu (...) na Oddziale (...) Urazowo – Ortopedycznej z rozpoznaniem: złamanie zakrętarzowe.

/karta informacyjna – k. 5/

W wywiadzie sporządzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ł. z dnia 6 czerwca 2016 r. widnieje informacja, że zmarły R. K. był osobą bezdomną bez stałego miejsca pobytu.

/pismo – k. 18 akt ZUS/

Zmarły R. K. przebywał w Domu Pomocy Społecznej w Ł. w okresie od 20 czerwca 2016 r. do 11 września 2016 r. Żona E. K. kontaktowała się z Domem w celu przekazania świadczenia emerytalnego (dwukrotnie) oraz odzieży dla R. K. (dwukrotnie).

/pismo z (...) k. 15 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 listopada 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 września 2016 r. odmówił prawa do renty rodzinnej E. K. po zmarłym R. K. w dniu 11 września 2016 r. prawa do renty rodzinnej.

/decyzja – k. 20 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, które nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Zgodnie z art. 67 ust. 1 w/w ustawy, do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

W myśl art. 70 ust. 1 w/w ustawy, wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo
- 2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Stosownie do treści art. 70 ust. 2, prawo do renty rodzinnej nabywa również wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2.

Zgodnie zaś z ust. 3 w/w art. 70, małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ust. 1 lub 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

W myśl art. 23 k.r.o., małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie. Są obowiązani do wspólnego pożycia, do wzajemnej pomocy i wierności oraz do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli.

Mając na względzie treść w/w przepisów wskazać należy, że warunkiem nabycia prawa do renty rodzinnej jest, poza spełnieniem przesłanek z art. 70 ust. 1 i 2 u.e.r.f.u.s., pozostawanie przez małżonków do dnia śmierci jednego z nich w stanie faktycznej wspólności małżeńskiej. Należy więc także dopuścić możliwość, że wspólność małżeńska nie istniała, pomimo formalnego pozostawania w związku małżeńskim. Pojęcie wspólności małżeńskiej przewidziane w art. 70 ust. 3 u.e.r.f.u.s. obejmuje bowiem nie tylko wspólność majątkową małżeńską, lecz także więź duchową, osobistą, emocjonalną i uczuciową. Za wspólność małżeńską uważa się rzeczywisty związek łączący oboje małżonków, obejmujący wspólne zamieszkiwanie i prowadzenie wspólnego gospodarstwa, wspólne pożycie, wierność i pomoc we współdziałaniu dla dobra rodziny. Wspólność małżeńska oznacza tu wspólne pożycie małżeńskie w rozumieniu art. 23 k.r.o. i ustaje w przypadku rozkładu pożycia, czyli zerwania wszystkich łączących małżonków więzi. Przyjmuje się przy tym, że oddzielne zamieszkiwanie małżonków nie jest równoznaczne z ustaniem wspólności małżeńskiej w rozumieniu art. 70 ust. 3 u.e.r.f.u.s. W szczególnej sytuacji można uznać istnienie wspólności małżeńskiej między małżonkami żyjącymi od kilkunastu lat oddzielnie i to nawet na różnych kontynentach. Niekiedy zatem konieczne jest uwzględnienie szczególnych niezależnych od woli małżonków okoliczności, które w sposób swoisty kształtują relacje małżeńskie, zwłaszcza gdy takie okoliczności jak warunki życiowe, niemożność znalezienia pracy czy też stan zdrowia są niezależne od woli stron i mogą prowadzić do okresowego, a czasami nawet wieloletniego osobnego zamieszkiwania małżonków. Takie szczególne okoliczności nie muszą automatycznie przemawiać za tezą, że pomiędzy małżonkami ustala wspólność małżeńska (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 listopada 2016 r., III AUa 1076/16, Lex nr 2188862, por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1997 r., II UKN 11/97, OSNAPiUS 1997 Nr 23, poz. 477).

Podobne stanowisko wyraził także Sąd Apelacyjny w Białymstoku, który wskazał, że pojęcie wspólności małżeńskiej przewidziane w art. 70 ust. 3 ustawy emerytalnej obejmuje bowiem nie tylko wspólność majątkową małżeńską, lecz także więź duchową, osobistą, emocjonalną i uczuciową (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 października 2000 r., III AUa 410/00, OSA 2001, z. 6, poz. 25).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, mając na względzie treść w/w orzeczeń, należy wskazać, że pomiędzy wnioskodawczynią a zmarłym brak było wspólności małżeńskiej przewidzianej w art. 70 ust. 3 w/w ustawy, która niezbędna jest do nabycia prawa do renty rodzinnej.

Zmarły jak ustalono na podstawie wywiadu MOPS z dnia 6 czerwca 2016 r. był osobą bezdomną, bez stałego miejsca pobytu. Ze szpitala, który opuścił w dniu 20 czerwca 2016 r. został przeniesiony do Domu Pomocy Społecznej w Ł. gdzie przebywał do śmierci tj. do dnia 11 września 2016 r. Żona zmarłego E. K. w czasie pobytu zmarłego w Domu Pomocy Społecznej czterokrotnie kontaktowała się z Domem jedynie w celu przekazania świadczenia emerytalnego (dwukrotnie) oraz odzieży dla R. K. (dwukrotnie). Zatem trudno przyjąć, że zmarłego oraz jego żonę łączyła wspólność małżeńska, która obejmuje nie tylko wspólność majątkową małżeńską, lecz także więź duchową, osobistą, emocjonalną i uczuciową i która oznacza rzeczywisty związek łączący oboje małżonków, obejmujący wspólne zamieszkiwanie i prowadzenie wspólnego gospodarstwa, wspólne pożycie, wierność i pomoc we współdziałaniu dla dobra rodziny. Należy zatem przyjąć, że zmarły i jego żona E. K. jedynie formalnie pozostawali w związku małżeńskim.

Dlatego też w ocenie Sądu Okręgowego decyzja organu rentowego jest prawidłowa.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstaw do uwzględnienia odwołania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni.

K.K.-W.